

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA

PAŽYMA

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU PRETENDENTAMS JAUNŪJŲ MOKSLININKŲ STIPENDIJAI GAUTI

2015-05-14 d., Nr.(15)SN-130)SP-71

Vilnius

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, einanti lygių galimybių kontrolieriaus pareigas Edita Žiobienė, pagal gautą skundą atliko tyrimą dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu švietimo srityje. Pareiškėja nurodo, kad Lietuvos mokslų akademijos jaunųjų mokslininkų stipendijų skyrimo nuostatai yra galimai diskriminuojantys amžiaus pagrindu, nes stipendijai gauti vienas iš reikalavimų – nustatytas mokslininkų amžius - 35 metai.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, einanti lygių galimybių kontrolierės pareigas

n u s t a t ė :

1. Lietuvos mokslų akademijos (toliau - LMA) jaunųjų mokslininkų stipendijų skyrimo nuostatų¹ 2 punktas numato, kad stipendijos skiriamos mokslininkams iki 35 metų (jeigu iki paraiškų padavimo paskutinės dienos mokslininkui nebus suėję 36 metai) mokslininkams, jų vykdomiems aktualiems moksliniams tyrimams remti. Tų pačių nuostatų 9 punkto 2 papunktis numato, kad kandidatas stipendijai gauti privalo turėti daktaro laipsnį.
2. Pareiškėja nurodo, kad nors daktaro laipsnį gavo tik prieš 3 metus, tačiau yra 40 metų amžiaus, nors kaip tyrėja yra dar jauna, tačiau biologinis amžius yra kliūtis dalyvauti panašaus pobūdžio konkursuose, skirtuose jauniems mokslininkams.

¹ Patvirtinta Lietuvos Mokslų Akademijos prezidento 2015 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 27

3. Europos Sąjungos mokslo finansavimo programose taikoma alternatyvi pradedančio tyrėjo kategorija², apibūdinanti mokslininkus, kuriems suteiktas daktaro mokslinis laipsnis ne anksčiau kaip 8 metai po disertacijos gynimo, tuo išvengiant jaunų tyrėjų diskriminacijos amžiaus pagrindu.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, einanti lygių galimybių kontrolierės pareigas

k o n s t a t u o j a:

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo (toliau-LGI) 10 str., lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas.
2. LGI 7 straipsnio 1punkto 2 papunktyje nustatyta, kad Švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų sistemai priklausančios įstaigos privalo užtikrinti vienodas sąlygas asmenims nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, kai skiriamos stipendijos ar teikiamos paskolos.
3. LGI 2 str. 7 d., tiesioginė diskriminacija - elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus tam tikrus atvejus.
4. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja yra 40 metų amžiaus, tačiau disertaciją apsigynė prieš trejus metus, todėl kaip tyrėja yra, jos žodžiais tariant, nepatyrusi, nespėjusi sukaupti pakankamo kiekio mokslinių publikacijų, kuris leistų jai lygiomis teisėmis dalyvauti su kitais mokslininkais įvairiuose konkursuose, o konkursuose jauniems mokslininkams dalyvauti negali dėl savo biologinio amžiaus. Taigi, LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų skyrimo nuostatuose nurodytas reikalavimas pretendentams - 35 metų amžius yra tiesiogiai diskriminuojantis pareiškėją.

² Early Stage Researcher (ESR) is a researcher in the start phase of his/her career with at least the PhD and up to 8 years of experience after the PhD.// COST Vademecum Part 1: COST Action, 28/06/2013

5. Atkreiptinas dėmesys, kad LMA prezidentas prof. V. Razumas 2015 m. gegužės 7 d. raštu Nr. 01-06-57 pripažino, kad įvertinus šiuo metu galiojančią doktorantūros studijų tvarką bei tarptautinę praktiką, vienas iš reikalavimų stipendijai gauti – mokslininko amžius yra keistinas. Artimiausiu metu LMA prezidiumo posėdyje bus svarstoma dėl šio kriterijaus pakeitimo ir bus siūloma stipendijų skyrimo reikalavimuose įrašyti – 5 arba 7 metų laikas, apgynus daktaro disertaciją. Taip pat minėtu raštu informuojama, kad LMA organizuoja ir kitokius skatinimo konkursus, kuriuose tyrėjų amžiaus cenzas nenumatytas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta bei vadovaudamasi LGĮ 15 straipsnio 2 dalimi bei Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, einanti lygių galimybių kontrolierės pareigas

n u s p r e n d ž i a :

1. Siūlyti LMA nutraukti lygias teises pažeidžiančius veiksmus ir atsisakyti amžiaus cenzo pretendentams jaunųjų mokslininkų stipendijai gauti.
2. Su skundo tyrimo medžiaga supažindinti pareiškėją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, einanti
Lygių galimybių kontrolieriaus pareigas

Edita Žiobienė